

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

12 – 3670/11
Београд
МЈ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр.27299 датум 29.12.2011.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије (Сл. Гласник РС бр. 98/06) и чланова 1. став 1. и 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана (Сл. Гласник РС бр. 79/05 и 54/07), у поступку контроле законитости и правилности рада Казнено - поправног завода Пожаревац - Забела, Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде, покренутом по сопственој иницијативи, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

У раду Казнено - поправног завода Пожаревац - Забела, Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде, постоји недостатак који се огледа у повреди права на здравствену заштиту лица лишених слободе смештеним у VII павиљону, јер им је отежан контакт са лекаром, а тиме и могућност остваривања благовременог прегледа и адекватног лечења.

На основу утврђених недостатака у раду, Заштитник грађана Казнено-поправном заводу Пожаревац, Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде, упућује следећу

ПРЕПОРУКУ

У Казнено - поправном заводу Пожаревац - Забела, Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде, лекар ће један пут у току месеца обићи сва лица лишена слободе која се налазе у VII павиљону, тако што ће ући у сваку просторију - спаваоницу и у разговору са лицима лишеним слободе утврдити потребу за њиховим лекарским прегледом или лечењем.

Немедицинско особље неће присуствовати разговору лекара и лица лишених слободе унутар просторија - спаваоница.

О обављеним месечним обиласцима лекар ће водити посебну евиденцију која садржи податке о времену обављене посете, ознаку просторије - спаваонице, личне податке о затеченим лицима лишеним слободе, као и констатацију о потреби за њиховим лекарским прегледом или лечењем.

Казнено - поправни завод Пожаревац, Управа за извршење кривичних санкција Министарства правде, обавестиће Заштитника грађана, у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке, о поступању по њој.

Р а з л о з и:

Стручни тим Заштитника грађана је у оквиру својих овлашћења из члана 22. Закона о заштитнику грађана, 5. децембра 2011. године обавио ванредну посету VII павиљону Казнено - поправног завода Пожаревац - Забела, Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде.

Приликом посете, стручни тим Заштитника грађана је обишао све просторије VII павиљона и обавио разговоре са свим затеченим лицима лишеним слободе.

Лекари који су били у саставу стручног тима Заштитника грађана су у поверљивим разговорима са лицима лишеним слободе дошли до информација о тешкоћама са којима се та лица сусрећу када им је потребан лекарски преглед, односно пружање здравствене заштите.

Наиме, лица лишена слободе смештена у VII павиљону су 23 часа у току дана затворена у просторији-спаваоници, њихов контакт са припадницима затворских служби је сведен на најмању могућу меру, а то, између осталог, има за последицу и отежан контакт са лекаром.

Узевши у обзир специфичан начин извршења казне затвора у VII павиљону, Заштитник грађана је става да је потребно да лекар, односно здравствена служба, установи активну улогу у утврђивању здравственог стања свих лица лишених слободе који се налазе у VII павиљону, тако што ће их периодично, на месечном нивоу, обилазити и информисати се о њиховим потребама за лекарским прегледима, односно пружањем здравствене заштите.

Напред описан начин поступања лекара уједно ће омогућити добијање целовитог увида у опште психофизичко стање лица лишених слободе и предузимање неопходних мера које ће допринети унапређењу здравствене заштите.

Осим тога, Заштитник грађана је става да специфичан начин извршења казне затвора у VII павиљону нужно изискује посебну пажњу и присуство лекара, јер једино на тај начин лекар може да брине и о менталном здрављу лица лишених слободе.

Такође, приликом наведене посете, велики број лица лишених слободе је истакао да у ситуацији када су тражили преглед лекара, исти им није био омогућен, не само дана када је захтев запосленом у служби обезбеђења упућен, него ни првог наредног радног дана, а по наводима појединих лица лишених слободе, дешавале су се и ситуације да уопште нису спровођени на лекарски преглед, иако је то њихово право прецизно регулисано чланом 35. став 1. Правилника о кућном реду Казнено - поправних затвора и окружних затвора („Сл. Гласник РС“ бр. 72/10).

Одредбом 40.4. Европских затворских правила прописано је да здравствена служба у затвору мора настојати да открије и лечи физичке или психичке болести или недостатке од којих лица лишена слободе болују. Откривање физичких или психичких болести у смештајним условима који постоје у VII павиљону могуће је ефикасно остварити тако што ће лекар периодично обавити кратак, поверљив разговор са сваким лицем лишеним слободе.

Као пример добре праксе везано за ову препоруку, Заштитник грађана указује да лекари Окружног затвора у Београду већ дужи временски период најмање једном месечно обилазе сва лица лишена слободе у просторијама – спаваоницама и информису се о њиховом здравственом стању, као и евентуалној потреби за лекарским прегледом или лечењем, с тим да се припадници Службе за обезбеђење у том моменту налазе изван просторије-спаваонице, иза затворених врата.

Закон о извршењу кривичних санкција („Сл. гласник РС“ бр. 85/2005, 72/2009, 31/2011) у члану 102. став 3. прописује да се здравствени преглед осуђеног врши само у присуству здравственог радника, осим ако здравствени радник другачије на затражи, а исто правило је предвиђено и чланом 29. став 2. Правилника о кућном реду Казнено - поправних завода и Окружних затвора („Сл. Гласник РС“ бр. 72/10). Наведено је у складу правилима лекарске етике и омогућава поверљиви однос између лекара и лица лишеног слободе.

О обављеним месечним обиласцима лица лишених слободе која се налазе у VII павиљону лекар ће водити посебну евиденцију, која садржи податке о времену обављене посете, ознаку просторије - спаваонице, личне податке о затеченим лицима лишеним слободе, као и констатацију о потреби за њиховим лекарским прегледом или лечењем. Вођење наведене евиденције ће на несумњив начин указивати на поступање у складу са овом препоруком.

Након утврђивања свих релевантних чињеница, Заштитник грађана је применом члана 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана утврдио недостатак и дао препоруку Казнено - поправном заводу Пожаревац - Забела, Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде, а ради побољшања положаја и здравственог стања лица лишених слободе која су смештена у VII павиљону.

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Милош Јанковић